

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Історія світової культури

Освітній ступінь	Бакалавр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>3</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>5,6</td></tr></table>	Курс	3	Семестр	5,6											
Курс	3																
Семестр	5,6																
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво																
Освітньо-професійна програма	Музична режисура																
Статус	Основна	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>3,5</td><td></td></tr><tr><td>Годин</td><td>105</td><td></td></tr><tr><td>Лекції</td><td>34</td><td></td></tr><tr><td>Семінари</td><td>34</td><td></td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>37</td><td></td></tr></table>	ECTS	3,5		Годин	105		Лекції	34		Семінари	34		Самостійна робота	37	
ECTS	3,5																
Годин	105																
Лекції	34																
Семінари	34																
Самостійна робота	37																
Підсумковий контроль	Залік																

Інформація про викладача

ПІБ	Северінова Марина Юріївна, в.о.професора, доктор мистецтвознавства
Профіль викладача	https://us02web.zoom.us/j/5683119455
e-mail	mseverinchik@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Історія світової культури» - дослідити і реконструювати культурно-історичний процес, висвітлити елементи теорії культури - проблеми етносу, мови, інтерпретації понять і термінів процесу наукової і художньої культури.

Завдання навчальної дисципліни - залучити студентів до складних науково-теоретичних дискусій, які надають лекціям з історії світової культури творчо-наукового характеру, для розуміння логіки розвитку світової культури, її ролі у прогресі людства; прищепити студентам уміння орієнтуватися в складних проблемах загальної теорії культури.

Предмет навчальної дисципліни - закономірності виникнення та розвиток світової культури на різних етапах історії людства.

Методика викладання передбачає читання лекцій, проведення семінарських занять, індивідуальну самостійну роботу студентів.

Вивчення навчальної дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти *знати*:

- цивілізаційні витоки і детермінанти світової культури;
- базові поняття курсу «Історія світової культури»;
- світоглядну сутність основних етапів розвитку світової культури як цілісного явища;
- основні етапи формування художніх стилів та напрямків у світовій культурі.

вміти:

- аналізувати різноманітні явища світової культури;

- оцінювати значення світових культурних досягнень та внесок у них видатних діячів культури;
- охарактеризувати закономірності розвитку культурно-історичних епох, стилів і напрямків, національних шкіл у культурі;
- узагальнювати висновки про особливості історичних етапів та головних тенденцій розвитку світової культури;
- використовувати набуті навички та вміння у подальшій професійній діяльності, формуванні власної культури.

Як одна з навчальних дисциплін міждисциплінарного характеру «Історія світової культури» потребує елементарних знань з суміжних гуманітарних предметів (філософії, історії, соціології, історії музики), комбінує та доповнює їх для кращого розуміння історико-культурних процесів. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Історія світової музики», «Культурологія», «Філософія», «Естетика», низкою спеціальних курсів окремих тематичних курсів, створюючи фундамент для їх кращого розуміння.

Зміст заняття визначається його темою. Проблемні навчальні питання, що стосуються сутності історії світової культури, її феномену, наповнені інформацією теоретичного характеру. До поглибленого вивчення віднесено питання про формування та розвиток історичних етапів світової культури від прадавніх часів до сучасності. На семінарські заняття виносять питання, що мають ключове значення для кожної теми, та мають дискусійний потенціал, сприяючи формуванню власної точки зору студентства на історію світової культури.

Для ефективною та оперативною комунікації зі студентством задля розуміння ним структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовуються електронна пошта та платформа ZOOM. Під час навчання та для взаємодії зі студентством застосовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для виконання навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних та практичних занять) тощо.

Перелік тем

Тема 1. Предмет курсу «Теорія та історія світової культури». Первісна культура.

Тема 2. Культура стародавніх цивілізацій.

Семінар. Особливості розвитку стародавніх культур Єгипту, Месопотамії, Індії, Китаю.

Тема 3. Антична культура: Стародавня Греція.

Семінар. Особливості розвитку Давньогрецької культури, її роль у подальшому розвитку європейських культур.

Тема 4. Антична культура: Стародавній Рим.

Семінар. Особливості розвитку культури Давнього Риму. Роль античної культури в розвитку європейської та світової культури.

Тема 5. Культура Візантії.

Семінар. Культура Візантії як своєрідний “міст” від античності до середньовіччя, культурою Заходу та Сходу. Особливості виявлення їхнього синтезу.

Тема 6. Культура європейського Середньовіччя.

Семінар. Характерні риси культури раннього, зрілого та пізнього Середньовіччя.

Тема 7. Європейське Відродження. Реформація і становлення культури Нового часу.

Семінар. Історичні передумови становлення культури Відродження. Особливості художнього осмислення дійсності в добу Відродження..

Тема 8. Культурно-історичне значення Раціоналізму та Просвітництва в контексті європейської та світової культур.

Семінар. Основні домінанти культури європейського просвітництва.

Тема 9. Культура Європи першої половини XIX ст.

Семінар. Особливості розвитку європейської культури першої половини XIX ст. Романтизм та реалізм в мистецтві XIX ст..

Тема 10. Культура Європи другої половини XIX ст.

Семінар. Особливості розвитку європейської культури другої половини XIX ст.

Тема 11. Світова культура кінця XIX - першої половини XX ст.

Семінар. типи мислення в контексті світосприйняття людини першої половини XX ст.

Тема 12. Культура XX ст. Сучасна типологія світової культури.

Семінар. Основні напрями сучасного мистецтва; виявлення діалектики природного, соціального і культурного.

Тема 13. Світова культура другої половини XX -початку XXI ст. Основні тенденції розвитку культури початку XXI ст.

Семінар. Постмодерністичні тенденції в культурі другої половини XX ст.; світова культура на початку XXI століття.

Форми та технології навчання

Навчання відбувається у формі лекції, семінарського заняття, диспуту, презентації з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни матеріали розміщуються у відповідній групі на платформі MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відповідь або доповнення на семінарах	20
2.	Реферат або презентація на обрану тему	10
3.	Відвідування лекцій	5
4.	Підсумкова контрольна робота	15
5.	Залік	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна доступна для засвоєння більшістю осіб з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

Навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів та достатнього рівня володіння англійською мовою допускається вивчення матеріалу за допомогою англомовних тематичних онлайн-ресурсів.

Позааудиторне навчання

Заохочується участь студентства у публічних наукових заходах (відкритих лекціях, презентаціях та виступах на конференціях) та позааудиторна активність у вигляді екскурсій до музеїв, відвідування виставок, театрів тощо.

Рекомендована література

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Аникин А. В. Юность науки: Жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса. – М., 1985 с.
2. Григулевич И. Р. Инквизиция. – М., 1985.
3. История искусства зарубежных стран 17-18 веков: Учебник / отв. Ред В. И. Раздольская; ин-т живописи, скульптуры и архитектуры им. И. Е. Репина АХ СССР. – М.: Изобраз. Искусство, 1988.
4. Історія світової культури: Навч. пос. для студ. гуманіт. спец. вузів/ Л.Т.Левчук, В.С.Гриценко, В.В.Єфименко та ін. - К.: Либідь, 2000.-368 с.
5. Історія та теорія світової і вітчизняної культури: Навч. посіб./ За ред. А.К.Бичко. – К., 1993.
6. Історія європейської ментальності./ За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004. – С.9 – 14.
7. Культурологія: Учеб. пособие для студентов вузов. Ростов на Дону., 1998.
8. Культурологія: українська та зарубіжна культури: навч. Посіб. / М. М. Закович, І. Я. Зязюн, О. М. Семашко та ін.; За ред. М. М. Заковича. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2007.
9. Культурологія. (Учебное пособие). / Под ред. А. Радугина. – М., 1998.
10. Культурологія ХХ век : энциклопедия. В 2-х тт. - Спб. : Алетейя, Университетская книга. - Т.1. - 1998. - 450 с., Т.2. - 1998. - 445 с.
11. Культурологія: українська та зарубіжна культури: навч. Посіб. / М. М. Закович, І. Я. Зязюн, О. М. Семашко та ін.; За ред. М. М. Заковича. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2007.
12. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навч. посіб. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 214 с
13. Сіверс В.А. Історія світової культури : підручник / В.А. Сіверс. - НАКККіМ, 2011 - 368 с.
14. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навч. Посіб. – К.: Т-во “знання”, КОО, 2002.
15. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон: Навч. посібник. / Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол та ін.; За ред. Н. Є. Миропольської. – К., 2003.
16. Художня культура світу: Європейський культурний регіон./ Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна та ін.; Навч. посібник. – К., 2001.
17. Ярошенко Т.М. Регіональна типологія культури: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 236 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Алпатов М.В. Художественные проблемы Итальянского Возрождения - М., 1976.
2. Андреев А.Л. Искусство, культура, сверхкультура. – М.,1991.
3. Арутюнов С. А. Народы и культура: развитие и взаимодействие. - М., 1989.
4. Бадак А. История Древнего мира. Древний восток: Индия, Китай, страны Юго-Восточной Азии. - Минск : Харвест, 1999. - 848 с.

5. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. - М., 1990.
6. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – С. 13 – 42.
7. Белый А. Символизм как миропонимание. - М., 1994.
8. Бенеш Р. Искусство Северного Возрождения. - М., 1973.
9. Бобахо В.А., Левикова С.Й. Культурология: Программа базового курса, хрестоматия, словарь терминов. - М.: ФАИР-ПРЕСС, 2000. - 400 с.
10. Боннар А. Греческая цивилизация. В 3-х т. /А. Боннар. - М. : Искусство, 1992.
11. Бонгард-Левин Г. М., Ильин Г. Ф. Индия в древности. – М., 1985.
12. Бохм-Дюшем М., Кук Дж. Современное искусство. – М., 2001.
13. Бродский В. Искусство Японии VI-XVI вв.//Всеобщая история искусства: В 6 т., т.2. – М., 1964.
14. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих. - М., 1956.
15. Ванслов В. В. Эстетика романтизма / В. В. Ванслов. – М.: Искусство, 1966. – 404 с.
16. Варзар І. Політична етнологія як наука. - К.: Школяр, 1994. - 215 с.
17. Ваткунас Г. Вехи эстетической культуры эпохи Просвещения / Ваткунас Г. - Вильнюс : Минтис, 1987. - 527 с.
18. Вачьянц А. Древняя Греция. Древний Рим / А. Вачьянц. - М : Айрис Пресс, 2008. -232 с.
19. Вівчарик М.М. Україна: від етносу до нації: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004. - 239 с.
20. Вебер М. Критические исследования в области логики наук о культуре// Культурология. XX век: Антология. –М.: Юрист,1995. – С. 7-57.
21. Веллард Дж. Вавилон: расцвет и гибель города Чудес / Дж. Веллард. - М.: Центрполиграф, 2003. - 268 с.
22. Вернан Ж.-П. происхождение древнегреческой мысли / Ж.-П. Вернан. - М.: Прогресс, 1988. - 221 с.
23. Вейс Г. История народов мира: Костюм. Украшения. Предметы быта. Вооружение. Храмы и жилища. Обычаи и нравы. – М., 2004.
24. Вольтер. Философские повести / пер. с франц. ; сост. вст. ст. и ком. А. Михайлова. - М. : Правда, 1985. - 576 с.
25. Вулих Н. Римский классицизм: Творчество Вергилия, лирика Горация / Н. Вулих. - СПб.: Акад.проект, 2000. - 266 с.
26. Гатальська С.М. Тип культури та її цивілізаційні форми як предмет філософії культури. // Гатальська С.М. Філософія культури. Підручник. - К., 2005. – С. 44-74.
27. Генис А. Вавилонская башня: искусство настоящего времени // Иностранная литература. – 1996. - № 9. – с. 206-254.
28. Гердер Г.И. Идеи к философии истории человечества. – М., 1977. – С. 193 – 257.
29. Гладкий Ю.Н., Чистобаев А.И. Регионоведение: Учеб. для студентов вузов. – М.: Гардарики, 2000. – 382 с.
30. Григулевич И. Р. Инквизиция. – М., 1985.
31. Гуменюк Т.К. Пост-сучасне мислення: естетична рефлексія і мораль постмодерну.//Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія, Філософія. НПУ ім. М.П.Драгоманова, Вип.6. – 2001, с.86-90.
32. Гуменюк Т.К. Філософський дискурс постмодернізму (до постановки питання)// Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Випуски IV-V: 36. Наук. Праць: У 2-х частинах. Частина 1. – К., 2000, с.117-129.
33. Гуревич А. Избранные труды. Культура средневековой Европы / А. Гуревич. - СПб.: Издательство С.-Петербургского университета, 2006. - 544с
34. Грюнебаум Г. Э. Основные черты арабо-мусульманской культуры. – М., 1980.
35. Данилевский Н.Я. Россия и Европа. М.: Книга, 1991. – 574 с.
36. Данте Алиг'єрі. Божественна комедія. - К., 1973.
37. Девис Н. История Европы / Н.Дэвис. - М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. -943 с.

38. Дзюба І. Сучасна мовна ситуація в Україні // Уряд. кур'єр. - 2004. - 20 квіт.
39. Дмитриенко В. Властители Рима. Время правления Октавиана Августа и династии Юлиев-Клавдиев / В. Дмитренко. - М.: Издательство АСТ; Харьков : Фолио, 2004. - 781 с.
40. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств / Н.А. Дмитриева. - М.: Издательство «Искусство», 1990. - 620с.
41. Дмитриева О.Б. Художники Итальянского Возрождения XIV-XVI веков. - Л., 1970.
42. Древняя Греция: История. Быт. Культура / сост. Л. Ильинская. - М.: Московский лицей, 1997. - 620 с.
43. Дугин А. Поп-культура и знаки времени / А. Дугин. - СПб. : Амфора, 2005. - 495 с.
44. Евреинов Н. Н. Тайные пружины искусства. Статьи по философии искусства, эстетике и культурологи. 1920-1950 гг. / Евреинов Николай Николаевич. – М.: «Ессе homo», «Логос-альтера», 2004. – 200 с.
45. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин. Страсбург, 5 листоп. 1992 р. // www.cidct.org.ua.
46. Європейська культура епохи середньовіччя : конспект лекцій / Чернівецький держ. Ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад. З.Зайцева. - Чернівці, 1998. - 48 с.
47. Євтух В.Б., Трощинський В.П., Галушко К.Ю. та ін. Етносоціологія: терміни та поняття. Навч. посіб. - К.: Вид-во УАННП “Фенікс”, 2003. - 280 с.
48. Жирмунский В. М. Немецкий романтизм и современная мистика / В.М. Жирмунский : [предисл. и коммент. А. Г. Аствацатурова]. – СПб.: АХИОМА, 1996. – 232 с.
49. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки про мови в Українській РСР. - К.: Преса України, 1989. - 72 с.
50. Иванов К.А. Трубадуры, труверы и миннезингеры. - М., 1997.
51. Иофан Н. А. Искусство Японии. – М., 1965.
52. Иофан Н. А. Культура древней Японии. – М., 1974.
53. Иванов К.А. Трубадуры, труверы и миннезингеры. - М., 1997.
54. Ильин И. Постмодернизм. От истоков до конца столетия. – М., 1998. Импрессионизм (Иллюстрированная энциклопедия). – СПб.: ООО «СЗКЭО «Кристалл», 2004.
55. Искусство Нового времени: Опыт культурологического анализа / отв. Ред. О. Кривцун. - СПб. : Алетейя, 2000. - 308 с.
56. Искусство романтической эпохи : Материалы научной конференции. – М., 1969. – 169 с.
57. История первобытного общества: В 3-х т. /Под ред. Ю. Бромлея. - М., 1983 - 1988.
58. Ито Н., Миягава Т., Есидзава Т. История японского искусства. – М., 1965.
59. Історія світової культури: Навч. посібник /Керівник авт. колективу Л.Т. Левчук. - К., 2000.
60. Карпенко М., Здіорук С. Пріоритети мовної політики в консолідації українського суспільства // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / За заг. ред. А.С.Гальчинського. - К.: НІСД, 2003. - С. 253-260.
61. Карсавин Л.П. Культура средних веков. - К., 1995.
62. Кессиди Ф.К. К истокам греческой мысли / Ф.К. Кессиди. - СПб.: Алетейя, 2001. - 278с.
63. Кліффорд Гірц. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе). – К., 2001. – С. 9 – 42.
64. Козловски П. Культура постмодерна: Общественно-культурные следствия технического развития. Пер. с нем. - М. : Республика, 1997.
65. Конрад Н. И. Запад и Восток. – М., 1961.
66. Конрад Н. И. Избранные труды. Синология. – М., 1977.
67. Косамби Д. Культура и цивилизация древней Индии. – М., 1968.
68. Крисаченко В. С., Степико М. Т., Власюк О. С. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В.С.Крисаченка. - К.: НІСД, 2004. - 656 с.
69. Куликова И. Философия и искусство модернизма. – М., 1980.
70. Культура Византии: вторая половина VII - XII в. - М.: Издательство Наука, 1989. - 680 с.

71. Культура Древнего Рима: В 2-х т. / Под ред. Е.С. Голубцова. - М., 1985.
72. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима. - М., 1990.
73. Курбатов Г.Л. История Византии: От античного к феодальному. - М., 1984.
74. Культура Древнего Рима: В 2-х т. /Под ред. Е.С. Голубцова. - М., 1985.
75. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима. - М., 1990.
76. Кун М. Легенди та міфи Стародавньої Греції. - К., 1992.
77. Курбатов Г.Л. История Византии: От античного к феодальному. - М., 1984.
78. Лабрюйер Жан де. Характеры, или нравы нынешнего века. – М.-Л., 1964.
79. Лабутина Т. Культура и власть в эпоху Просвещения / Т. Лабутина. _ Л. : РАН ; Институт всеобщей истории; М. : Наука, 2005. - 458 с.
80. Ле Гофф Ж. Цивилизация Средневекового Запада/ Ж. Ле Гофф. - Екатеринбург : У-Фактория, 2005. - 559 с.
81. Лизанчук В. Мовні аспекти в українському державотворенні // Українське державотворення: уроки, проблеми, перспективи: Матеріали наук. - практ. конф. - Л.: ЛФ УАДУ, 2001. - Ч. 2. - С. 224-228.
82. Литературные манифесты западноевропейских романтиков: [собрание текстов]; [вступит. ст. и общ. ред. А. С. Дмитриева]. - М.: Изд. Моск. университета, 1980. – 638 с.
83. Лихачева В.Д. Искусство Византии IV - XV веков. - М., 1986.
84. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения. - М., 1978.
85. Лотман Ю. Беседы о русской культуре, быт и традиции русского дворянства (XVIII – нач. XIX века) / Юрий Михайлович Лотман : [2-е изд., доп]. – СПб.: «Искусство – СПб», 2006. – 413 с.
86. Лотман Ю. М. Театр и театральность в строе культуры начала XIX века / Лотман Ю. М. // Избранные статьи : [в 3 томах]. – Таллинн: «Александра». Т.1.: Статьи по семиотике и топологии культуры. – 1992. – 486 с.
87. Левек П. Эллинистический мир. - М., 1989.
88. Лихачева В.Д. Искусство Византии IV - XV веков. - М., 1986..
89. Лозинский С. Г. История папства. – М., 1986.
90. Любимов Л. Искусство древнего мира. - М., 1980.
91. Масенко Л. Мова і політика. - К., 1999. - 354 с.
92. Матисс А. Статьи об искусстве. Письма. Переписка. Записи бесед. Суждения современников / Анри Матисс / [Сост. Е.Б. Георгиевская]. - М. : Искусство, 1993. - 416 с. - («Мир художника»)
93. Медведев И.П. Византийский гуманизм XIV - XV веков. - Л., 1976.
94. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура XX століття: навч. посіб. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 214 с.
95. Микеланджело. Поэзия. Письма. Суждения современников. - М., 1983.
96. Мировая художественная культура . XX век : словарь / сост. Т. Вазинская. - Минск : ООО «Новое знание», 2005. - 374 с.
97. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII - XVIII веков. - М., 1971.
98. Муратова К.М. Мастера французской готики XII - XIII веков. - М., 1988.
99. Николаева Н. С. Декоративное искусство Японии. – М., 1972.
100. Николаева Н. С. Японские сады. – М., 1975.
101. Ницше Фридрих. Сочинения. Т.1 / Фридрих Ницше. - СПб. : ООО издательство «Кристалл», 1998. -964 с.
102. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. - К.: Абрис, 1991. - 272 с.
103. Ольденбург С. Ф. Культура Индии. – М., 1991.
104. Панченко В.І. Принципи класифікації культурної еволюції та її основні етапи. / Історія світової культури. – Навч. Посібник під ред. Л. Левчук. – К., 2000. – С. 24 – 31.
105. Пасько І. Українська ідея на тлі європейської культури // Схід. - 1996. - № 5 - 6. - С. 4-11.

106. Плотницька І. Поняття екології мови в державному управлінні і мовознавстві // Вісн. НАДУ. - 2004. - № 1. - С. 196 - 201.
107. Погрібний А. Поклик чужого чину: 3 розмов про наболіле. - К., 2004. - 496 с.
108. Полевой В. XX век: Изобразительное искусство и архитектура стран народов мира. – М., 1989.
109. Поэзия вагантов. – М., 1975.
110. Панова В. Ф., Вахтин Ю. Б. Жизнь Мухаммеда. – М., 1991.
111. Пименов В. А. Возвращение к дхарме. – М., 1998.
112. Пиотровский М. Б. Коранические сказания. – М., 1991.
113. Проблемы региональной культурологии: история, современное состояние, перспективы: Материалы Всерос. науч.-практ. конф., (г. Тюмень, 30-31 марта 1999 г.) / Отв. Ред.. С.И. Черноморченко и др.. – Тюмень: изд-во Тюм. гос. ун-та, 1999. – 237 с.
114. Роули Дж. Принципы китайской живописи. – М., 1989.
115. Самохвалова В. И. Театр и драматургия Японии. – М., 1965.
116. Самохвалова В. И. Традиционные японские искусства. – М., 1965.
117. Самохвалова В. И. Человек и мир в японской культуре. – М., 1985.
118. Сміт Д. Ентоні. Національна ідентичність. - К.: Основи, 1994. - 223 с.
119. Сорокин П. Социокультурная динамика. // Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992. – С. 425-504.
120. Тараненко О. Українська мова як об'єкт політики // Літ. Україна. - 1997. - 18 груд.
121. Ткаченко О.Б. Чи можуть бути в Україні дві загальнодержавні мови? (Відповідь прибічникам двомовності і деякі дотичні міркування) // Мовознавство. - 1999. - №. 4-5. - С. 3-9.
122. Темкин Э. Мифы Древней Индии. 4-е изд., доп. / Э.Темкин, В.Эрман. - М.: Рик. Русанова и др., 2000. -528 с.
123. Тойнбі А. Дослідження історії. У 2-х томах. – К.:Основи, 1995.
124. Трофімова Н., Сонюк В. Хартія розколу. Мовне питання: європейський стандарт на українському ґрунті // День. - 2002. - 28 листоп. - № 219.Современный словарь по культурологии. – Минск, 1999. – С. 288 – 305, 363 – 411.
125. Тюляев С. Н. Искусство Индии. – М., 1988.
126. Уотт У. М. Влияние ислама на средневековую Европу. – М., 1976.
127. Фейблман Дж. Типы культуры //Антология исследований культуры. Т.1. - СПб, 1997.
128. Флоренский П.А. Христианство и культура. – М.: ООО «Изд-во АСТ», Харьков: «Фолио», 2001.
129. Шейко В.Н., Гаврошенко А.А. История художественной культуры: Учебник для вузов.-Ч. 4, 5. - Х., 1988.
130. Шейко В.Н., Гаврошенко А.А. История художественной культуры: Учебник для вузов .-Ч. 3: Средние века. Возрождение. - Х., 1988.
131. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон: Навч. посібник. / Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол та ін.; За ред. Н. Є. Миропольської. – К., 2003.
132. Художня культура світу: Європейський культурний регіон./ Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна та ін.; Навч. посібник. – К., 2001.
133. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 392 с
134. Шейко В.Н., Гаврошенко А.А. История художественной культуры: Учебник для вузов. - Ч. 4, 5. - Х., 1988.
135. Шпенглер О. Закат Европы. - М. : Республика, 1992.
136. Эразм Роттердамский и его время. - М., 1989.
137. Эко У. История красоты / под ред. У.Эко. - М. : Слово/Slovo, 2005. - 440 с.
138. Ярошенко Т.М. Регіональна типологія культури: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 236 с.

139. Ясперс К. Смысл и назначение истории. - М.: Политиздат, 1991.- 527 с.